

Finančná gramotnosť na Slovensku

Priemerná úroveň finančnej gramotnosti Slovákov je 62%. Je to veľa alebo málo? Podľa reprezentatívneho prieskumu finančnej gramotnosti Slovákov, ktorý bol v auguste 2012 je naša úroveň finančných znalostí rovnakým spoločenským problémom ako vo viacerých krajinách sveta.

TEXT: (STRE)

Prieskum sa zameril na základné finančné poznatky z ekonomie a financií a bol postavený na znalosti bežných pojmov, s ktorými prichádza človek do styku v každodennom finančnom živote. Najslabšie miesta máme v oblasti investovania a bankových produktov. Viac ako polovica Slovákov nevie v praxi zhodnotiť výhodnosť úverov podľa jednoduchého výpočtu prostredníctvom úroku a RPMN (ročnej percentuálnej miery nákladov). Poznanie nákladovosti úveru je však veľmi dôležité pri výbere každej pôžičky – či je ním hypotekárny, spotrebný úver alebo kontokorent na bežnom účte. Takmer tri štvrtiny Slovákov zase nevedelo rozlíšiť mieru rizika pri typoch investície, ktoré sú kľúčové pri výbere vhodného investičného produktu či pri zvolení stratégie druhého a tretieho dôchodkového piliera. A Rovnako viac ako polovica Slovákov nepozná základné pravidlo investovania, ktoré hovorí, že výška výnosu závisí od výšky rizika.

Nevieme alebo nedokážeme šetriť

„Slabá úroveň finančnej gramotnosti je spôsobená najmä absenciou komplexného ekonomického a finančného vzdelávania na základných a stredných školách,“ upozorňuje na príčiny nižšej finančnej inteligencie Slovákov Michal Nalevanko, riaditeľ analytickej spoločnosti The Benchmark Research & Consultancy a dodáva: „Tak, ako sa učíme od detstva základy fyziky, či chémie alebo pravidlá cestnej premávky, rovnako je potrebné od malička žiakom vstúpovať základné ekonomické princípy.“ Tento fakt potvrdzujú aj demografické štatistiky prieskumu, ktoré hovoria, že mladí ľudia do 24 rokov sú pod slovenským priemerom finančnej gramotnosti. Viac ako polovica z nich sama priznáva, že sa v otázkach financií neorientujú. Najohrozenejšou skupinou sú však ľudia vo vyššom veku a nižšie príjmovej skupiny, ktorých príjem je menší

ako 500 EUR mesačne. Naopak, najlepšie s finančnými vedomosťami sú na tom ľudia v strednom veku. Lepšie znalosti máme v pojmoch z oblasti dôchodkov a poisťovníctva. Najmenej sa orientujeme v základoch investovania. Prieskum priniesol aj správy o finančnom správaní sa Slovákov, ktoré je zrkadlom finančného povedomia. Takmer polovica Slovákov, 43 %, neušetrí z mesačného príjmu domácnosti vôbec nič. Ďalších 42 % ušetrí menej ako 10 % z príjmu. Tieto ukazovatele sú alarmujúce. Obyvatelia Eurozóny ušetria podľa údajov Eurostatu 14 % svojich príjmov, v susednom Rakúsku je to dokonca viac ako 16 %, vo Švajčiarsku viac ako 17 %. Zo Slovákov je 85 % pod európskym priemerom, respektíve na nule. Dôsledkom sú neexistujúce alebo nedostatočné finančné rezervy. Domácnosti nie sú pripravené finančne ustáť dočasné turbulencie a ľudia majú tendenciu hľadať riešenie v podobe predražených pôžičiek.

BMPF12000001

BMPF120000015

PÄŤ RÁD PRE FINANČNÚ STABILITU

Prieskum finančnej gramotnosti nadácie PARTNERS poukázal na medzery Slovákov v oblasti hospodárenia s peniazmi. Prítom rozhodnutia v oblasti financií ovplyvňujú kvalitu nášho života. Marcela Capuliaková, odborníčka na osobné financie z PARTNERS GROUP SK, odporúča päť praktických rád pre finančnú stabilitu.

Marcela Capuliaková,
PARTNERS GROUP SK

- 1. Finančná rezerva:** Dostatočná rezerva je kľúčová pre zdravé osobné financie. Vďaka nej ustojíte aj prípadné turbulencie, ako pokazená práčka alebo dlhšia choroba, a nebudete musieť siahnuť po riešení v podobe predražených pôžičky. Optimálna rezerva je vo výške 6-násobku mesačného príjmu v rodine.
- 2. Najprv zaplaťte sebe.** Šetrenie je návyk. „Z vlastnej skúsenosti viem, že ušetriť sa dá aj z mála. Ľudia často hovoria, že nemajú z čoho šetriť. Zvyčajne však minú celú výplatu a na konci mesiaca, keď mali v pláne niečo odložiť, už nie je z čoho.“ M. Capuliaková odporúča odložiť si plánovanú sumu hneď po výplate. „Bohatší je podľa mňa človek, ktorý zarába 500 eur a dokáže 30 eur ušetriť, než ten, čo mesačne zarobí 1 000 eur a neodloží ani cent,“ dodáva.
- 3. Urobte si rozpočet.** Jednoduchá tabuľka vašich príjmov a výdavkov vám vnesie prehľad do vašich financií.

„Ľudia často ani nevedia, kam sa ich peniaze stratili. Keď si mesačné výdavky spíšete, hneď zistíte, kde máte prípadné rezervy,“ radí M. Capuliaková.

4. Výdavky plánujte. Ak máte o svojich peniazoch prehľad, väčšie výdavky dokážete plánovať. V lete chcete ísť na dovolenku, myslíte na to pár mesiacov skôr. Vianoce sú tiež každý rok v rovnakom čase, dá sa na ne finančne pripraviť a absolvovať ich bez finančných stresov.

5. Obráťte sa na odborníka. Ak si nie ste istý pri výbere finančného produktu či máte pochybnosti o celkovom nastavení vašich financií, obráťte sa na nezávislých odborníkov. Pomôžu vám nastaviť vaše peniaze tak, aby ste boli vy a vaša rodina zabezpečení proti výpadku príjmu, aby ste mali dostatočné rezervy a aby ste si udržali životnú úroveň na dôchodku.

Preverte si svoje finančné vedomosti v FQ teste národa.

Klikajte na www.fqtest.sk

DAL SOM SI PORADIŤ

JE DOBRÉ VEDIETĚ, ŽE SA MÁTE NA KOHO SPOĽAHNÚŤ.

A VY?

PARTNERS GROUP SK®

Ochrana finančných príjmov ■ Ochrana majetku a zodpovednosť ■ Zabezpečenie detí ■ Zabezpečenie dôchodku ■ Financovanie bývania ■ Investovanie a zhodnocovanie majetku ■ Finančné rezervy